

Heemkunde Boxtel

Nieuwsbrief

Heemkunde Boxtel

*10 april
Heemkundelezing*

april 2018

Verslag jaarvergadering, 20 maart 2018. Zaal De Adelaar, Baroniestraat 75 Boxtel.

Welkom en opening van de jaarvergadering:

Voorzitter Dik Bol opent de vergadering en heet de ruim 60 aanwezigen welkom. Na de uitreiking van de Heemkundepluim neemt Christ van Eekelen de honneurs van de scheidende voorzitter waar.

Notulen jaarvergadering 17 januari 2017:

Op pag. 2 onder werkgroep Veldnamen meldt Wim Veekens dat nu sprake is van 493 huisnamen binnen de gehele gemeente inclusief het indertijd Buxtels deel van Gemonde. Het verslag van de jaarvergadering van 2017 wordt goedgekeurd met dank aan secretaris Christ van Eekelen.

Financieel verslag over 2017:

Penningmeester Nellie van den Brandt-Boselie licht toe dat het bestuur van de Vereniging intussen een extra bankrekening Doelreserveren heeft geopend, waarop het grootste deel van ons vermogen staat. Voor het beschikken over gelden daarvan zijn in het kader van bevorderen van de veiligheid twee handtekeningen vereist. Aan haar worden geen vragen gesteld. Namens de kascommissie, Elly van Hellemond-Hendriks en Ben Kuilman, meldt Elly dat de commissie de boeken heeft gecontroleerd en in orde bevonden, waarmee de commissie voorstelt om de penningmeester te dechargeren. Zij complimenteert het bestuur dat alle grote projecten budgetneutraal zijn verlopen. De leden stemmen in met de voorgestelde decharge. De kascommissie voor het jaar 2018 bestaat uit Elly van Hellemond-Hendriks en André van den Aker.

Begroting voor 2018:

De ledenvergadering stemt in met het voorstel om de contributie voor 2018 te handhaven op 20 euro. Wilt u het bedrag, voor zover al niet gedaan, overmaken op rekening NL79RABO0128712880 t.n.v. Heemkunde Boxtel. Over de begroting 2018 zijn verder geen opmerkingen of vragen. Per 31 december 2017 hebben we 179 leden, in dat jaar groeiden we met 15 leden. Er waren geen opzeggingen en er overleden geen leden.

Bestuursaangelegenheden.:

Nellie van den Brandt-Boselie en Gerard Buiks worden herkozen en Hans de Visser en Fons van Heesch worden gekozen tot lid van het bestuur; allen unaniem.

Overzicht bestuur op 1 januari 2018.

Toen bestond het bestuur uit voorzitter Dik Bol, secretaris Christ van Eekelen, penningmeester Nellie van

Er is wat klimwerk voor nodig om op niveau afscheid te kunnen nemen

den Brandt-Boselie en verder de leden Wilbert Steenbakkers, Frank van Doorn en notulist Gerard Buiks.

Afscheid voorzitter Dik Bol.

Christ van Eekelen blikt terug op zijn voorzitterschap. Ondanks 21 jaar voorzitterschap wil Dik een eenvoudig afscheid. Hij heeft grote verdienste gehad voor het opnemen van de Heemkunde in de digitaliserende maatschappij. Daardoor hebben we b.v. een prima, goedkope en actuele website, waaraan gekoppeld een beeldbank en een boekenbank. Wij en anderen hebben daar een groot respect voor en we zijn daarmee koploper in onze provincie. Hij blijft lid van Heemkunde Boxtel, hij blijft technische bijdragen leveren en komt regelmatig het bestuur vertellen over de stand van de door hem gestimuleerde Buxtelse archeologie. Christ stelt gezien zijn grote verdiensten voor, dat de ledenvergadering Dik het erelidmaatschap voor het leven geeft. De leden stemmen daar unaniem en met applaus mee in. Christ overhandigt hem een cadeau en Nellie zoekt het hogerop om hem op gelijk niveau te bedanken. Vervol-

Na 21 jaar afscheid van voorzitter Dik Bol

gens stelt Christ de nieuwe voorzitter de 45-jarige Wilbert Steenbakkers aan de vergadering voor; hij is door het bestuur unaniem daartoe gekozen. Dik startte als voorzitter toen hij 44 jaar was. Christ wenst Wilbert veel plezier en leiderschap toe. Wilbert dankt voor de instemming van de vergadering.

Overzicht van de ledenactiviteiten in 2017.

Christ geeft een overzicht waarin de volgende onderwerpen voorkomen:

Deelname planvorming Binnendommeltjes (Boxtel binnen de Bruggen); lezingen Dodendraad, Familie Ten Brink, bisschop Mgr. M. Bekkers, Kleurrijk verleden basiliek St. Petrus incl. Iespakket, Digitalisering archief Clarissen Megen t.a.v. gedeelte Boxtel waarin lid Rini Van Oorschot als fotograaf een belangrijke taak heeft, Presentatie boek Jan Kruijzen door Frank van Doorn, Presentatie boek over Boxtelse boerderijen door Wilbert Steenbakkers; kleine excursie Nemerlaer te Haaren, grote excursie naar Essen; deelname aan Boxtel en Route; fietstocht langs Duis Lijntje; deelname aan Open Monumentendagen in Boxtel; tentoonstelling wederopbouw in Heemkamer; deelname aan Brabantdag van Erfgoed Brabant; deelname werkgroep Archeologie van Heemkunde Boxtel; houden Cursus Petrus-o-logie; boek Huisnamen van Wim Veekens bijna gereed; boek archeologie Stapelen van Adriaan van Abeelen (1966 onderzoek) samen met Dik Bol te verwachten; project Cross Roads over mensen en hun verhalen uit WOII van Guus Bekooy, Hans van Liempt en Frank van Doorn; fotowerkgroep houdt permanent veranderend Boxtel in de gaten en dat heeft geleid tot Beeldbank Boxtel met meer dan 14000 foto's, met een bezoek van 9577 mensen die 260.000 foto's bekeken; ook geleid tot Boekenbank Boxtel (405 boeken, 486 bezoekers van 5300 boeken) en leidt ook tot verkoop van boeken; Dik Bol moderniseerde kundig onze website, nadat Jos Mandos 10 jaar onze voorgaande website beheerde; werkgroep Pierre Janssen bestaat nog en vindt nog steeds schilderijen van hem; in Mooi Boxtel verzorgde Christ van Eekelen 50 verhalen aan de hand van schilderijen Pierre Janssen; weinigen bezoeken de Heemkamer op donderdagavond, maar op vrijdagochtend krijgen we een in aantal wisselend bezoek met belangstelling voor foto's, verhalen, boeken en het stellen van vragen.

Rondvraag en sluiting.

Er zijn geen vragen of opmerkingen vanuit de ledenvergadering.

Christ sluit het officiële deel van de vergadering. Na de pauze krijgen de leden uitleg over de website en de beeldbank.

Boxtel, 25 maart 2018. Gerard Buiks, lid bestuur Heemkunde Boxtel.

Presentatie door Frank van Doorn

Presentatie door Wilbert Steenbakkers

10 april 2018 20:00 uur zaal De Adelaar, Baroniestraat 75 Boxtel

Lezing door Anton Neggers

Van stamboom naar familiegeschiedenis

“De geschiedenis van een of andere gewone familie, hoe nederig ook, over vijf of zes generaties volledig vertaald, zou een beter beeld geven van de toestand en de vooruitgang der maatschappij dan de meest doorwrochte verhandeling”

Robert Southey (1774-1843)

Een stamboom is méér dan een verzameling namen, data en plaatsen. Er zijn veel manieren om van een stamboom een uitgebreide familiegeschiedenis te maken. Bijzondere bronnen, historisch onderzoek, maar ook uw eigen familiearchief kunnen u daarbij helpen. In een familiegeschiedenis spelen niet alleen mensen, maar ook hun bezittingen, levensomstandigheden en belangrijke gebeurtenissen een rol.

In deze lezing wordt ingegaan op bekende en minder

bekende genealogische bronnen, die in de archieven vrij te raadplegen zijn. Hoofdgeldlijsten, belastingregisters, protocollen van de schepenvanbank en notaris, en de civiele en criminele rollen leveren vaak verrassende gegevens op.

Anton Neggers (Boxtel, 1959) is jurist en werkzaam in het hoger beroepsonderwijs. Als genealoog en regionaal historicus is hij met name gespecialiseerd in de geschiedenis van de Meierij van 's-Hertogenbosch. Anton publiceert over genealogie en regionale geschiedenis, over onderwerpen als het plaatselijk bestuur in de achttiende eeuw, de politieke reformatie en strafprocesrecht. Zijn artikelen verschenen onder andere in Campinia, de Brabantse Leeuw, InBrabant en Gens Nostra. In 2007 verscheen zijn boek Schelmen en Hontsvotten Werck, over de moord op de drossaard van Oirschot in 1735.

Familie Veroude-Van Kasteren gefotografeerd in Lennisheuvel tussen 1920 en 1925.

Staan van links naar rechts: Johanna Catharina 01-10-1914; Gerardus Antonius 28-12-1906; Anna Cornelia 17-12-1903; Antonia Maria 02-02-1908; Hendrikus Martinus 11-06-1913;

Zittend: Hendrikus Veroude 15-06-1865 en Barbara van Kasteren 03-11-1879; tussen hen staand Cornelia Maria 04-08-1916 en zittend op de grond: Johannes Hendrikus 20-01-1912

José op het mijmerbankje

Door José Poort

Het gaat binnenkort gebeuren

De entree van het Kinderboerderij-terrein krijgt een nieuwe uitstraling. Er komt een historische 'dwarsdeelschuur', die al in eerdere Kinderboerderij-post-bulletins is besproken (oa in BP nov-dec 2017, aug. en okt 2016).

De huidige combi-schuur uit 1997 gaat verdwijnen, net als een stuk van de dierenbloementuin.

Gestopt, maar toch nog iets 'afmaken'

Ik heb afgesproken om een deel van de planten uit de dierenbloementuin ergens anders een nieuwe groeiplek te geven. Enkele planten zijn al verhuisd naar de 'generatietuin', andere worden definitief of tijdelijk elders ondergebracht, tot de verdere terreinplannen duidelijk zijn.

Terwijl ik bezig was met het leeghalen van de plantvakken stuitte ik steeds op stenen en dacht: "misschien ligt hier wel een waterput, dat zou leuk zijn!"

Dus groef ik een sleuf van 30 tot 40 cm diep en vond daar een rijtje gele handgevormde stenen van hardgebakken leem (**zie foto**).

Het leek op de fundering van een klein gebouwtje. Jammer...geen put, dus minder kans op scherven uit het verleden, waarmee je kunt bepalen vanaf wanneer hier mensen gewoond hebben.

Daarna keek ik in het krantenknipsel-archief van de Kinderboerderij en schakelde Heemkunde Boxtel in. En ja hoor... vanuit de Boxtelse 'Beeldbank' kwamen er oude foto's boven water EN vanuit het kadastrarchief kwam het jaartal 1880.

In dat jaar werd hier **een bakhuisje** gebouwd. Daarin is tot de laatste jaren brood gebakken! Het is zelfs een vrij groot bakhuisje van 4.30 bij 3.80 m, Het ligt net

onder de eerste plantvakken tot een stukje onder het asfalt en het schuurpad.

Samen met de voorzitter van Heemkunde Boxtel ging ik **op bezoek bij mevrouw van de Sande - van de Wassenberg**. Zij is de zus van 'boer Jan' die deze boerderij nog runde, voordat de gemeente hem rond 1970 kocht voor uitbreidingsplannen.

Wat zag Boxtel Oost er toen anders uit!

Groepjes boerderijen vormden kleine buurtschappen in dit stuk Boxtel. 'Onrooy' heette het hier: Via deze weg ging je 'op Rooy aan' (St. Oedenrode).

De familie Van de Wassenberg heeft hier zeker 150 jaar gewoond en gewerkt op vele bunders grond, tot aan het huidige afwateringskanaal toe.

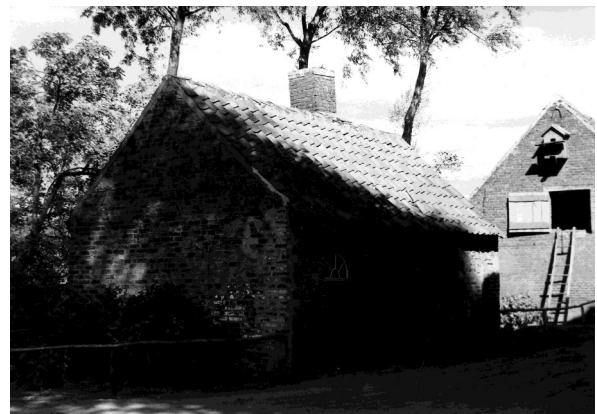
In deze 'langgevelboerderij' woonden ze in het voorhuis met schuiframen met luiken, een grote schouw, een opkamer met kelder eronder en lindenbomen aan de voorkant. Ze waren 'zelfvoorzienend'. Ze hadden een paard ('ne Belse knol) om het land te bewerken, wat varkens voor vlees en kippen voor eieren. In de potstal stonden 's winters 9 koeien. In de zomer ging de boerin op de fiets de koeien in de (verre) wei melken. Op het erf was een waterput met goed water voor mens en dier. Daarin bleef ook de melk koel. Er was een bakhuis om brood te bakken en mutserdhout genoeg om de bakoven warm te stoken. Onderin was plaats voor zand en kolen en aan de voorkant ervan was de wc.

Mevrouw Van de Sande vertelde ook over de angst in juli 1944. Toen stortte 's nachts een Lancasterbommenwerper in Onrooy neer in moerassig gebied. Ze weet nog zo goed hoe zij allemaal op blote voeten in hun ondergoed naar buiten renden, haar broer sprong zelfs uit het bovenraam en de stenen van de schuur lagen 'tot in de geut'! **Dat zie je dan voor je...**

Door zomaar een '**kijkraampje**' te maken **in de grond**, kijk je opeens anders naar geschiedenis van niet eens zo lang geleden!

Wie weet wat er nog meer naar boven komt als de dwarsdeelschuur gezet wordt!

De kinderboerderij: vol verhalen!

Heemkundepluim

**Uitreiking van de Heemkundepluim aan
de Heilig Bloedstichting
tijdens de jaarvergadering van Heemkunde Boxtel
op 20 maart 2018 in zaal De Adelaar.**

Tijdens de jaarvergadering van Heemkunde Boxtel, op dinsdag 20 maart, werd de Heemkundepluim uitgereikt aan de Heilig Bloedstichting Boxtel

Marijke van Beek en Maria Boleij, die samen met andere vrijwilligers de echte doeners van de stichting werden genoemd, mochten de prijs, een kunstwerk van Paul Simons, uit handen van voorzitter Dik Bol in ontvangst nemen. De Juryvoorzitter Ria Bouchier ging in op de geschiedenis van de Heilig Bloedprocessie. De Pluimcommissie heeft voor de Heilig Bloedstichting gekozen, omdat het ook wel een wonder mag heten, dat de Heilig Bloedprocessie nog steeds gehouden wordt en dat er ieder jaar wel 300, 400 en soms 500 figuranten meewerken aan deze indrukwekkende processie.

De Heemkundepluim is een wisselprijs, die jaarlijks wordt toegekend aan een persoon of instelling die zich inzet voor behoud van het historisch erfgoed van Boxtel. De prijs werd voor de vierde keer uitgereikt. In 2015 kregen Nijs van Hekezen en Bibi van der Veen van Villa Catherina de prijs. In 2016 was het pater Hans de Visser die het kunstwerk een jaar lang op zijn kast mocht zetten. In 2017 was Museum Vekemans de uitverkorene.

Maria Boleij en Marijke van Beek beloofden de prijs aan alle vrijwilligers zichtbaar en trots te tonen gedurende de tien weken voorbereidingstijd van de Heilig Bloedprocessie. De processie trekt dit jaar op zondag 27 mei door de straten van Boxtel.

Marijke van Beek (l) en Maria Boleij ontvangen uit handen van voorzitter Dik Bol de Heemkundepluim 2018

Gerard van Horne, heer van Boxtel, Liempde en Esch

In februari verzorgde Sander Wassing een lezing over de Opstand en de Beeldenstorm voor onze Heemkundekring. De rebelse Baron van Boxtel, Jan van Horne (1531-1606), kwam veelvuldig in beeld als één van de opstandige leden van het Verbond van Edelen en ondertekenaar van het Smeekschrift. Na deze actie en zijn openlijke keuze vóór Willem van Oranje en tégen de Spaanse koning werden al de bezittingen van Jan van Horne verbeurdverklaard. Hij vluchtte naar Kleef en bekeerde zich tot het Calvinisme.

Gerard (1551-1612) was de oudste zoon van Jan van Horne en Maria van Sint-Aldegonde. Deze Gerard bleef wel trouw aan het Spaanse gezag. In 1579 werd hij door de Spaanse koning Philips II naar 's-Hertogenbosch gestuurd om daar te pleiten voor handhaving van de katholieke signatuur van het hertogdom. Gerard van Horne heeft het nodige bijgedragen aan de vrede van Keulen in 1579. Als beloning kreeg hij in 1580 de verbeurdverklarde Heerlijkheden Boxtel, Liempde en Esch terug.

Onlangs dook een portret van deze Gerard van Horne op, waarop hij knielend afgebeeld is op een altaarstuk. Gerard van Horne was zelf de opdrachtgever hiervan en het wapen van de Van Hornes staat erop afgebeeld. De maker is onbekend, maar het schilderij zal rond 1600 vervaardigd zijn. Gezien de belangrijke relatie tussen de afbeelding en de geschiedenis van het oude hertogdom Brabant heeft het Noordbrabants Museum het altaarstuk onlangs aangekocht. Het altaarstuk is opgenomen in de vaste presentatie 'Het Verhaal van Brabant' in het Bossche Noordbrabants Museum.

Gerard van Horne was verder Zwanenbroeder van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap in 's-Hertogenbosch. Zijn naam en wapen komen voor in het wapenboek van de broederschap. <http://www.bhic.nl/onderzoeken/wapenboeken-illustre-lieve-vrouwe-broederschap>

De collectie van de broederschap bevat ook een fraaie tinnen beker uit 1588 die aan Gerard heeft toebehoord. Deze beker is tot 3 juni 2018 in het Noordbrabants Museum te zien op de tentoonstelling 'Geloven in vriendschap, 700 jaar Zwanenbroeders in 's-Hertogenbosch'. Twee goede redenen om binnenkort dit museum te bezoeken.

Lees verder het artikel in het tijdschrift InBrabant no 1-2018, pag 74-77.

Gerard van Horne. Collectie Het Noordbrabants Museum

Tinnen beker uit 1588 van Zwanenbroeder Gerard van Horne
Collectie: Museum Het Zwanenbroedershuis

De blik op Schijndel gericht

Door Nel van Doorn

Gastvrij Hermalen

Zaterdag 14 april 2018

Open dag vanaf 11.00 tot 16.00 uur bij de nog volop in bedrijf zijnde klompenmakerij van Hennie van Kaathoven. Gelegen aan de Korteweg 7 in Schijndel.

- Kennismaking met activiteiten rondom de Klomp en de Klompenroute.

- Rondleiding van gastheer Hen Verhoeven, en uitleg van klompenmaker Hennie.

- koffie/ thee terras met lokale lekkernij, klompkoekjes.

- Prijsvraag, kennisquizje en kinderactiviteit.

Voor meer informatie: Nel van Doorn 06-30042083

Jan Phaf

Door Ben Ophof

Begin 1900 kwam een zekere Jan Phaf in Bostel wonen. Een fabrikant uit Utrecht. Hij liet een villa bouwen aan het einde van de Rechterstraat.

Veel meer was er mij niet bekend over deze man. Dus trachtte ik te achterhalen wat hij hier te zoeken had.

Daarbij stuitte ik op een paar opmerkelijke zaken en raakte steeds nieuwsgieriger naar zijn persoon en zijn verblijf hier. Ik deed onderzoek in diverse archieven en informeerde bij enkele heemkundigen.

Langzaam maar zeker vormde zich een profiel van Jan Phaf. Ik bleef hem 'achtervolgen' tot aan zijn dood. Het werd een bijzonder verhaal over een opmerkelijke Bostelaar.

Zo ontstond een relaas over de familie Phaf dat binnenkort te lezen is op de website van Heemkunde Bostel bij het hoofdstuk Dorpsgeschiedenis. Het laat tevens iets zien over de toenmalige tijdsgeest.

www.heemkundeboxtel.nl/dorpsgeschiedenis/

Bomenexcursie wandelpark Molenwijk Bostel

Op 26 mei 2018 organiseert Heemkunde Bostel een excursie naar het park Molenwijk in Bostel. In het park worden we rondgeleid door bomenexpert bij uitstek, Mart van den Oever uit Haaren. Deze Heemkundige kan u alles vertellen over de bijzondere bomen, waar wij normaal gesproken aan voorbij lopen. U kunt zich nu al opgeven voor deze excursie door overmaking van een eigen bijdrage van €2,50 op bankrekening NL79 RABO 0128712880 t.n.v. Heemkunderkring Bostel

U wilt een stukje schrijven!

U mag zelf ook kopij aanleveren voor een van de volgende nieuwsbrieven. Lever uw tekst aan als Word-bestand en voeg daar eventuele foto's bij.

Colofon

VOORZITTER:

Wilbert Steenbakkers

Kennedystraat 14

5298 TR Liempde

Telefoon: 06-55515561

E-mail: voorzitter@heemkundeboxtel.nl

PENNINGMEESTER

Nellie van den Brandt-Boselie

E-mail: penningmeester@heemkundeboxtel.nl

Telefoon: 0411-678303

Rek.nr.: NL79 RABO 0128712880 t.n.v. Heemkunderkring Bostel

SECRETARIS EN LEDENADMINISTRATIE:

Christ van Eekelen

De Houtbreker 23

5283 ME Bostel

Telefoon: 0411-675818

Website: www.heemkundeboxtel.nl

E-mail: secretaris@heemkundeboxtel.nl

REDACTIE:

Christ van Eekelen

Hanneke van der Eerden

REDACTIEADRES:

De Houtbreker 23

5283 ME Bostel

E-mail: redactie@heemkundeboxtel.nl

